

Sygn. akt *XVII AmA 57/13*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: **SSO Małgorzata Perdion-Kalicka**

Protokolant: sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania(...) **Bank (...) (poprzednio: (...)) Spółki Akcyjnej z (...) w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 grudnia 2012 r. Nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od (...) **Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt XVII AmA 57/13

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 28 grudnia 2012 r. (...) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie (...) S.A. z siedzibą w W., polegającą na nieprzekazywaniu konsumentom informacji o tym, że jednym z warunków koniecznych do otrzymania nagrody pieniężnej należnej posiadaczom Rachunku (...) Konto Osobiste w ramach sprzedaży premiowej jest posiadanie na rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiających pobranie opłaty z tytułu prowadzenia rachunku, co jest działaniem bezprawnym stanowiącym nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 6 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2007 r., Nr 171, poz. 1206) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 lutego 2012 r.

Z tytułu naruszenia powyższego zakazu, na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) Prezes UOKiK nałożył na (...) S.A. z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości 605.955 zł płatną do budżetu państwa.

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (który na skutek przejęcia (...) SA wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki podmiotu przejmowanego) wniósł odwołanie od decyzji. Powód zaskarżył pkt I decyzji w części o brzmieniu „uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie (...) S.A. z siedzibą w W. polegające na nieprzekazywaniu konsumentom informacji o tym, że jednym z warunków koniecznych do otrzymania nagrody pieniężnej należnej posiadaczom Rachunku (...) Konto Osobiste w ramach sprzedaży premiowej jest posiadanie na

rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiającą pobranie opłaty z tytułu prowadzenia rachunku, co uznał za działanie bezprawne stanowiące nieuczciwą praktykę rynkową” oraz w brzmieniu „oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów”. Odwołujący w całości zaskarżył pkt II decyzji tj. zarówno co do zasady jak i co do wysokości nałożonej kary pieniężnej. Domagał się uwzględnienia odwołania i uchylecia lub zmiany zaskarżonej decyzji w części odnośnie pkt I i w całości w zakresie pkt II decyzji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Powód zarzucił :

1. Wydanie decyzji z naruszeniem przepisów art. 6, 7, 8, 12 k.p.a. poprzez niewyjaśnienie całego stanu faktycznego, niezastosowanie przepisów, które doprowadziłyby do rozstrzygnięcia postępowania szybciej, z zachowaniem interesu społecznego;

2. Wydanie decyzji z naruszeniem art. 105 § 1 oraz art. 107 § 3 k.p.a. poprzez nieumorzenie postępowania pomimo zaistnienia ku temu przesłanek, oraz poprzez nie wskazanie w uzasadnieniu decyzji elementów, o których mowa w art. 107 § 3 k.p.a.;

3. Wydanie decyzji z naruszeniem art. 84 u.o.k.ik. w zw. z art. 227 – 315 k.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i nie uwzględnienie faktów powszechnie znanych nie wymagających dowodu;

4. Naruszenie przepisów prawa materialnego art. 6 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w tym poprzez pominięcie w sentencji decyzji oraz niezastosowanie w ustaleniach Prezesa Urzędu przepisu art. 6 ust. 2 ww. ustawy, który za „istotne informacje” konieczne do oceny przesłanek z art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 uważa te informacje, które przedsiębiorca stosujący praktykę rynkową jest obowiązujący podać konsumentom na podstawie odrębnych przepisów, co skutkowało również:

1) Naruszeniem przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez uznanie praktyki określonej w pkt I decyzji za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów;

2) Naruszeniem art. 31 ust. 2 zd. 2 Konstytucji, zgodnie z którym nikogo nie można zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje;

3) Naruszeniem art. 42 Konstytucji oraz art. 7 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284) które przewidują karanie za czyn zagrożony sankcją karną na mocy ustawy;

4) Naruszeniem art. 76 Konstytucji bowiem władze publiczne zobowiązane są do ochrony konsumentów, co nie może odbywać się z naruszeniem innych przepisów Konstytucji, w szczególności dotyczących trójpodziału władzy.

5. Naruszenie przepisów art. 106 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 111 oraz w zw. z art. 83 u.o.k.ik. a także art. 6, 7, 8, 11 oraz art. 77 § 1 k.p.a. poprzez nałożenie kary pieniężnej za czyn, którego (...) S.A. nie popełnił oraz przez nieuwzględnienie w wysokości nałożonej kary wszystkich okoliczności mających wpływ na jej obniżenie oraz poprzez nałożenie na (...) S.A. kary pieniężnej niewspółmiernej do zarzucanych temu przedsiębiorcy działań i skutków tych działań dla interesu konsumentów, a także poprzez nierozpoznanie całego materiału dowodowego w zakresie przesłanek mających znaczenie dla nałożenia i wysokości kary pieniężnej.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), do którego działalności należy świadczenie usług bankowych, w tym prowadzenie rachunków bankowych, pośrednictwo pieniężne, finansowa działalność usługowa. W dniu 19 września 2011 r. dokonano wpisu do KRS z powodu przekształcenia oddziału instytucji kredytowej działającego na terytorium (...) S.A. – w bank krajowy, gdzie doszło do sukcesji uniwersalnej nowo utworzonego banku z mocy prawa we wszystkie prawa i obowiązki instytucji kredytowej objęte działalnością oddziału.

Wśród oferowanych produktów bank prowadził Rachunek Mistrzowskiego Konta Osobistego. Od dnia 1 lutego 2011 r. do 31 stycznia 2012 r. każdy posiadacz takiego rachunku mógł uzyskać nagrodę pieniężną w wysokości 6 zł. Zgodnie z pkt 1.5.1. Tabeli Opłat i Prowizji rachunków bankowych prowadzonych dla klientów indywidualnych w (...) nagroda pieniężna należna klientowi banku była wypłacana poprzez uznanie Rachunku Podstawowego kwotą nagrody do 15 dnia następnego miesiąca kalendarzowego, jeśli w danym miesiącu kalendarzowym pobrano opłatę za prowadzenie tego Rachunku Podstawowego w PLN oraz nie został on zamknięty przed wypłatą nagrody pieniężnej oraz został obciążony transakcjami wskazanymi w pkt. 1.5.2.”, tj. jeśli dokonana minimum ilość transakcji 5 transakcji bezgotówkowych kartą /k. 67 - 84 akt adm./

Oprócz powyższych warunków do uzyskania nagrody posiadacz rachunku musiał spełnić dodatkowo warunek posiadania na rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiających pobranie opłaty z tytułu prowadzenia rachunku. O powyższym posiadacze rachunków nie byli informowani. Klient nie posiadał wiedzy, że opłata z tytułu prowadzenia rachunku (...) Konto Osobiste naliczana była na koniec miesiąca. Z treści umowy konta nie wynikało bowiem, że opłata z tytułu prowadzenia rachunku (...) Konto Osobiste pobierana będzie na koniec miesiąca / k. 24 akt adm., okoliczność bezsporna/ Wartość opłaty za prowadzenie rachunku odpowiadała kwocie nagrody i wynosiła 6 złotych.

Bank nie uznał kwotą nagrody pieniężnej 9.731 posiadaczy rachunku mistrzowskie Konto z uwagi na niemożność pobrania opłaty za prowadzenie rachunku z powodu braku na rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiających pobranie opłaty /k. 151 akt adm., okoliczność bezsporna/.

W okresie od 1 lutego 2011 r. do 12 grudnia 2011 r. do Banku wpłynęło 8 reklamacji posiadaczy rachunków, w których klienci podnieśli, że Bank nie informuje ani w Regulaminie Konta ani w Tabeli o konieczności posiadania na rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiających pobranie opłaty z tytułu prowadzenia rachunku. /k. 24, k. 130 akt adm./ Od dnia 1 lutego 2012 r. wprowadzono zmianę zasad pobierania opłaty za prowadzenie rachunku, przestały obowiązywać postanowienia dotyczące warunków przyznania nagrody pieniężnej dla posiadaczy konta. / okoliczność bezsporna/ Ostatecznie Bank przyznał i wypłacił wszystkim klientom którzy nie posiadali na rachunku środków na pobranie opłaty na koniec miesiąca należną nagrodę /k. 151 akt adm./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił, na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego, które nie były kwestionowane przez strony niniejszego postępowania oraz materiału dowodowego zgromadzonego w aktach przedmiotowej sprawy.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy stwierdzić należało, jak to prawidłowo uczynił pozwany Prezes UOKiK, że doszło do naruszenia przez powoda zbiorowych interesów konsumentów.

Zasadniczo w świetle treści art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej uokik) do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów dochodzi poprzez bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w interesy konsumentów, o ile to działanie wywołuje negatywne skutki w sferze praw i obowiązków konsumentów. Przy czym skutki te muszą dotyczyć szerszego kręgu konsumentów, czyli odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów, a więc naruszać prawa nieograniczonej bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Tak

rozumiany interes konsumentów to interes prawny jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak SN w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006r III SZP 3/06, OSNP 2007, nr 1-2, poz.35). Bezprawność działania (lub zaniechania) w sensie obiektywnym, w myśl art. 24 wskazanej ustawy zachodzi wówczas, gdy zachowanie przedsiębiorcy jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Bezprawność jest niezależna od winy, jak i od jej stopnia, nie ma przy tym również znaczenia świadomość istnienia naruszeń. Przy bezprawności nie musi wystąpić skutek w postaci wyrządzenia szkody.

Ustawodawca w art. 24 ust. 1 i 2 u.o.k.i.k. jako bezprawne praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów wprost wskazał: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Nie budzi w sprawie niniejszej wątpliwości, że powódka jest przedsiębiorcą i że podejmuje działania w obrocie z konsumentami. Pozostaje więc do rozstrzygnięcia kwestia czy działania i zaniechania opisane w stanie faktycznym sprawy są bezprawne i czy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy – czyli jego działanie jak również zaniechanie – jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego.

Jako zachowania przedsiębiorcy, które stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca wskazuje w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe (art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik). Oznacza to, że jeśli mamy do czynienia z nieuczciwą praktyką rynkową w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, która jednocześnie narusza zbiorowe interesy konsumentów, takie działanie w świetle prawa może zostać uznane się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przechodząc do oceny praktyki powoda to zdaniem Sądu Prezes Urzędu prawidłowo ustalił, że praktyka, określona w punkcie I. sentencji decyzji, polegająca na nieprzekazywaniu konsumentom informacji o tym, że jednym z warunków koniecznych do otrzymania nagrody pieniężnej należnej posiadaczom Rachunku (...) Konto Osobiste w ramach sprzedaży premiowej jest posiadanie na rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiających pobranie opłaty z tytułu prowadzenia rachunku - narusza zbiorowe interesy konsumentów, ponieważ stanowi nieuczciwą praktykę rynkową o jakiej mowa w art.

6 ust 1 oraz ust 3 pkt 1 upnpr.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 upnpr, stosowana przez przedsiębiorcę wobec konsumentów praktyka rynkowa jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Przedmiotowy przepis stanowi klauzulę generalną, która w okoliczność stosowania określonej praktyki podlega stosownej konkretyzacji. Jednocześnie ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym dokonuje podziału praktyk rynkowych na wprowadzające w błąd oraz agresywne praktyki rynkowe (art. 4 ust. 2 upnpr). Praktyki rynkowe wprowadzające w błąd mogą przybrać postać czynną i bierną, tj. polegać na działaniu (art. 5 upnpr) albo zaniechaniu (art. 6 upnpr)

wprowadzającym w błąd. Wskazane praktyki nie stanowią praktyk zakazanych w każdych okolicznościach (a contrario art. 7 oraz art. 9 upnpr).

Natomiast w myśl definicji ustawowej przez praktykę rynkową rozumie się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania - w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio lub pośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta (art. 2 pkt 4 upnpr). Pojęcie produktu wskazane w art. 2 pkt 3 upnpr ma szeroki zakres i obejmuje także usługę. Zatem świadczenie przez Bank usługi rachunku bankowego Rachunek (...) Konto Osobiste spełnia powyższe kryteria i może zostać uznane za praktykę rynkową w rozumieniu niniejszej ustawy.

Zgodnie z art. 6 ust 1 praktykę rynkową uznaje się za zaniechanie wprowadzające w błąd, jeżeli pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Stosownie do brzmienia art. 6 ust 3 pkt 1 upnpr wprowadzającym w błąd zaniechaniem może w być w szczególności zatajenie lub nieprzekazanie w sposób jasny, jednoznaczny lub we właściwym czasie istotnych informacji dotyczących produktu.

Dotychczas w orzecznictwie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz sądów wyższej instancji jak również w literaturze przedmiotu wyrażany był pogląd, że w celu wykazania, że działania przedsiębiorcy stanowią nieuczciwą praktykę rynkową o jakiej mowa w art. 5 lub 6 upnpr konieczne jest także wykazanie naruszenia klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 upnpr. Jednakże najnowsze orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Najwyższego dostarcza przekonujących argumentów, że zbędne jest badanie przesłanki nieuczciwości (sprzeczności z dobrymi obyczajami) w sytuacji, gdy praktyka odnosi się do zdefiniowanych praktyk rynkowych wprowadzających w błąd, co na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oznacza praktyki określone w art. 5 i 6 upnpr. Dopiero praktyki rynkowe niedookreślone w ustawie należy oceniać przez pryzmat klauzuli generalnej nieuczciwej praktyki rynkowej tj art. 4 ust 1 upnpr. Na taką interpretację dyrektywy 2005/29 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym wskazał TSUE w wyroku z 19 września 2013 r. w sprawie C-435/11 CHS Tour Services GmbH (pkt 45) oraz Sąd Najwyższy potwierdził w odniesieniu do Ustawy z 23 sierpnia 2008r o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym będącej implementacją powołanej wyżej dyrektywy - w wyroku z 4 marca 2014 r w sprawie sygn. akt III SK 34/13 (glosa aprobująca Małgorzaty Sieradzkiej w systemie Lex). Nie wchodząc w szczegóły argumentacji najistotniejsze jest, co Sąd w składzie niniejszym podziela, że przyjęcie przeciwnego stanowiska powodowałoby w istocie pozbawienie wszelkiego praktycznego znaczenia przepisy art. 5 i 6 upnpr, skoro wystarczający dla uznania praktyk za nieuczciwe byłby przepis art. 4 ust 1 upnpr. Mając na uwadze powyższe, dążąc do realizacji zasady jednolitości w zakresie interpretacji przepisów dyrektywy 2005/29, której implementację na zasadzie pełnej harmonizacji stanowi ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, Sąd doszedł do przekonania, że wystarczające dla negatywnej oceny praktyki powoda jest spełnienie przez praktykę kryteriów określonych w art. 5 i 6 upnpr

Przechodząc do oceny zachowania banku opisanego w pkt I to zdaniem Sądu praktyka - polegająca na nieprzekazywaniu konsumentom informacji o tym, że jednym z warunków koniecznych do otrzymania nagrody pieniężnej należnej posiadaczom Rachunku (...) Konto Osobiste w ramach sprzedaży premiowej jest posiadanie na rachunku bankowym na koniec miesiąca środków umożliwiających pobranie opłaty z tytułu prowadzenia rachunku - mogła wprowadzać przeciętnego konsumenta w błąd, tj. mogła powodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Niewątpliwie przyznany przez powoda w toku postępowania administracyjnego brak informacji na temat terminu pobrania opłaty za prowadzenie konta, stanowi o pozbawieniu klientów rzetelnej informacji, gdyż ich wiedza w odniesieniu do warunków uzyskania nagrody była niepełna. Powód prezentował błędne stanowisko, że pomimo braku jednoznacznego określenia sposobu pobierania opłat za prowadzenia konta, przeciętny konsument winien sam wiedzieć, że taka opłata będzie pobrana w danym terminie (na koniec miesiąca). Jednak kryterium „przeciętnego konsumenta, który jest wprawdzie dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny, (w myśl definicji zawartej

w art. 2 pkt 8 upnpr), nie pozwala uznać, że przeciętny konsument winien zakładać, że opłata z jego konta będzie pobierana w ostatnim dniu miesiąca. Wobec tego, że bank nie oferował produktu jakiegś szczególnej grupy konsumentów to model „przeciętnego konsumenta” musiał być konstruowany bez odwoływania się do przynależności do szczególnej grupy konsumentów, którzy mają jakąś specjalną wiedzę w zakresie np. powszechnej praktyki bankowej wedle której te opłaty pobierane są zawsze ostatniego dnia miesiąca. Przeciętny więc konsument, który nie ma wiedzy kompletnej i profesjonalnej – specjalistycznej w danej dziedzinie, nie mógł posiadać wiedzy o pobieraniu opłaty na koniec miesiąca a tym samym o konieczności posiadania środków na tym rachunku na koniec miesiąca. Zdaniem Sądu prawidłowym jest założenie, że przeciętny konsument w braku informacji o terminie pobrania opłaty za prowadzenie rachunku miał prawo zakładać, że posiadanie w jakimkolwiek dniu okresu rozliczeniowego (tu miesiąca), środków wystarczających na pokrycie opłaty, było wystarczające dla pobrania opłaty za prowadzenie rachunku a tym samym stanowiło podstawę do uzyskania nagrody pieniężnej.

W konsekwencji należało uznać, że informacja o warunkach otrzymania nagrody, pomijająca warunek posiadania środków na koncie na koniec miesiąca była informacją niepełną i niezrzetelną, która mogła istotnie zniekształcić zachowania rynkowe konsumenta. Otrzymania od kontrahenta niepełnego komunikatu w konsekwencji mogło prowadzić konsumenta do wyciągnięcia niewłaściwych wniosków w zakresie odnoszącym się do jego uprawnień i obowiązków związanych z umową o rachunek (...) Konto Osobiste. Brak tej informacji skutkowało niemożnością spełnienia warunku do uzyskania nagrody, nawet jeśli konsument spełnił znane mu warunki uzyskania nagrody tj dokonał 5 transakcji bezgotówkowych kartą. Tym samym można mówić, że pod wpływem zaniechania powoda, konsument mógł podjąć decyzje dotyczące umowy, których inaczej by nie podjął, tym bardziej, że konstrukcja nagrody zakładała, że była to nagroda gwarantowana po spełnieniu warunków jej uzyskania a nie nagroda losowa, niezależna od podjętych działań przez stronę.

Zdaniem Sądu, dla prawidłowego wykonywania umowy łączącej strony należało umieścić w niej wszystkie informacje dające gwarancję jej wypełnienia przez każdą ze stron w sposób rzetelny tj. w sposób pełny i zrozumiały określający zasady przyznania nagrody pieniężnej. Przy czym wbrew twierdzeniom powoda informacjami istotnymi dla konsumenta nie są te tylko które na podstawie innych przepisów powinny być mu przekazane, gdyż o istotności informacji decyduje każdorazowo treść stosunku prawnego jaki umowa kreuje. W sprawie niniejszej brakująca informacja stanowiła istotny element dla podjęcia decyzji przez konsumenta, gdyż w efekcie stanowiła konieczny warunek uzyskania świadczenia pieniężnego przez konsumenta w ramach nagrody.

Art. 6 ust 2 upnpr na który powoływał się powód, stwarza jedynie domniemanie prawne, że takimi istotnym informacjami są zawsze informacje określone na podstawie odrębnych przepisów, ale jednocześnie treść powołanego przepisu nie wyłącza możliwości uznania za istotne informacje takich, które z tych odrębnych przepisów wprost nie wynikają. Gdyby przyjąć sposób rozumowania powoda, to w zasadzie tylko radykalnie kazuistyczne prawo mogłoby zrealizować postulat aby wszystkie istotne informacje jakie należy przekazać konsumentom wynikały wyłącznie z przepisów prawa, co z oczywistych powodów nie jest możliwe.

Zważywszy więc na profesjonalny charakter działalności banku, jak i spoczywający na nim obowiązek dbałości o interesy klienta, co wiąże się z koniecznością rzetelnego informowania kontrahentów-konsumentów o istotnych z ich punktu widzenia warunkach kontraktu, należało działanie banku polegające na nie poinformowaniu konsumentów o istotnym warunku przyznania nagrody uznać za nieuczciwą praktykę rynkową o jakiej mowa w art. 6 uonpr.

Praktyka ta jak przedstawiono powyżej naruszała niewątpliwie interes konsumentów, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tu prawo do istotnych informacji potrzebnych przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy).

Jakkolwiek ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera definicji zbiorowych interesów konsumentów, to w art. 24 ust. 3 tejże ustawy wskazano negatywną definicję, iż nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Nie jest więc istotne jakiej liczby konsumentów może dotyczyć dana praktyka (dziesiątek czy tysięcy i więcej) albowiem interes konsumentów może podlegać kwalifikacji jako zbiorowy w

przypadkach, w których faktycznie doszło do naruszenia praw jednego lub kilku osób. W sprawie niniejszej stosowane przez powoda praktyki skierowane były do potencjalnie nieograniczonej liczby osób, ponieważ nieograniczona liczba osób mogła skorzystać z oferty (...) Konto i tym samym być narażona na dezinformację związaną z warunkami przyznania nagrody. Krąg adresatów oferty był więc nieograniczony a klienci nie mieli wpływu na praktykę banku.

Nie ma więc racji odwołujący twierdząc, iż jego praktykę można potraktować jako bagatelne naruszenie ze względu na złożenie zaledwie przez ośmiu klientów banku reklamacji dotyczącej niewypłacenia nagrody. Po pierwsze o negatywnych skutkach praktyki wobec określonej grupy konsumentów nie świadczy ilość faktycznie zgłoszonych reklamacji ale fakt, że negatywne konsekwencje finansowe (utrata nagrody) mogły dotknąć nieograniczoną liczbę konsumentów, którzy mieli zawarte lub mogliby zawrzeć umowy rachunku (...) Konto.

Odnosząc się do dalszych zarzutów powoda, to zdaniem Sądu błędnie przyjął odwołujący, że przepis art. 24 u.o.k.ik. wymaga rażącego naruszenia prawa przez przedsiębiorcę naruszającego zbiorowe interesy konsumentów. W przepisie tym jest mowa o jakimkolwiek bezprawnym działaniu, bez jakiegokolwiek stopniowania wagi naruszenia. Wystarczające jest więc, że w ogóle doszło do naruszenia interesów konsumentów skutkiem bezprawnego działania.

Bezzasadny w ocenie Sądu jest również zarzut powoda wskazujący, iż Prezes UOKiK nie dokonał kompleksowej analizy zebranych w postępowaniu dokumentów, w szczególności oparł się jedynie na treści Tabeli Opłat i Prowizji i pominął fakt, iż prowadzenie i otwarcie rachunku bankowego dokonywane jest na podstawie Umowy Konta. Ustalenia organu w tym zakresie były prawidłowe, co znalazło wyraz także w uzasadnieniu decyzji w którym Prezes UOKiK stwierdził brak zapisu w treści umowy konta odnośnie sposobu pobierania opłaty z tytułu prowadzenia rachunku, co świadczy zdaniem Sądu o zapoznaniu się z treścią umowy oraz dokumentów do których się ona odnosi. Na umowę konta, stanowiąc jej integralną część składał się ponadto Regulamin oraz Tabela Opłat i Prowizji, na podstawie odpowiednich odniesień. Dokonano zatem kompleksowej analizy treści poszczególnych składników umowy wymienionych wyżej. Istotne jest również i to, że powód sam w toku postępowania administracyjnego przyznał, że w umowie nie podawał daty pobrania opłaty za prowadzenie rachunku (pkt 10 pisma powoda, k 24 akt administracyjnych)

Podobnie Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania orzeczenia w zakresie kary, gdyż wbrew zarzutom odwołania decyzja w tym zakresie nie została wydana z naruszeniem art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powołany przepis nakazuje uwzględnić przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w szczególności: okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Zasadniczo należy jednak wskazać, że podstawę do nałożenia kary stanowił przepis art. 106 ust 1 pkt 4 uokik, w myśl którego Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 uokik.

W sprawie niniejszej mamy właśnie do czynienia z taką sytuacją, w której, co jest niewątpliwe, powód dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, która zdaniem Sądu nie miała charakteru bagatelnego, o czym wyżej.

Zatem interes publiczny w jakim działał Prezes UOKiK przemawiał nie tylko za celowością interwencji Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie oraz też za zasadnością zastosowanych przez organ środków, tu nałożeniem kary pieniężnej.

Zdaniem Sądu ustalona kara w kwocie 605.955 zł za naruszanie zbiorowych interesów konsumentów jest adekwatna do dokonanego przez powoda naruszenia prawa. Po pierwsze wpływ na jej wysokość miała powszechność stosowanej praktyki, bo w stosunku do wszystkich kontrahentów obecnych ale i przyszłych będących konsumentami, jak również długi okres czasu w jakim naruszenie miało miejsce (1 rok). Fakt, że praktyka była stosowana na znacznym obszarze terytorialnym, bo w całej Polsce także prawidłowo został wzięty pod uwagę przy wymierzaniu kary jako okoliczność obciążająca. Przy czym bez znaczenia jest, podnoszony przez powoda fakt, że wszystkie banki komercyjne w Polsce prowadzą działalność na terenie całego kraju, gdyż nie może to mieć znaczenia dla wymierzenia kary powodowi.

Różnicowanie kar ze względu na zasięg terytorialny praktyki ma o tyle istotne znaczenie, że są przedsiębiorcy, którzy z różnych powodów mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów na obszarze ograniczonym terytorialnie, co także winno mieć odzwierciedlenie przy ustalaniu wysokości kary (np. praktyki naturalnych monopolistów w zakresie dostaw wody czy odprowadzania ścieków). Nie mogło przy tym mieć znaczenia jak dużo Mistrzowskich Kont powód prowadził na terenie kraju. Gdyż jak wskazano wyżej, naruszenie zbiorowych interesów konsumentów nie odnosi się do sumy faktycznie naruszonych indywidualnych interesów konsumentów, bowiem odnosi się je nie tylko do aktualnych kontrahentów powoda ale także tych wszystkich potencjalnych, którzy mogliby wejść w relacje umowne z przedsiębiorcą. Zdaniem Sądu Prezes UOKiK także w odpowiednim zakresie uwzględnił przy wymierzaniu kary okoliczność, że powód zaniechał praktyki jak też aktywnie współdziałał z organem w trakcie postępowania i dobrowolnie skompensował osobom poszkodowanym szkody. Jednak okoliczności te nie przemawiały za odstąpieniem od wymierzania kary.

Wysokość kary pozostaje we właściwej proporcji do uzyskanego przychodu. I tu także należy przyznać rację pozwanemu, że podstawę do wyliczenia kary pieniężnej stanowi przychód powoda wynikający z zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (CIT-8) a nie „Skróconej śródrocznej informacji finansowej za okres kończący się 18 września”, gdyż w myśl definicji zawartej w art. 4 uokik przez przychód rozumie się przychód uzyskany w roku podatkowym poprzedzającym dzień wszczęcia postępowania. Zasadniczo także ustawodawca nie różnicuje dochodów uzyskanych w związku ze stosowaną praktyką a globalnie odnosi granice wymiaru kary do całości przychodu. Dlatego także nie było uzasadnione żądanie powoda odniesienia wysokości kary do struktury jego przychodów, w szczególności do stosunkowo niedużego przychodu uzyskiwanego z depozytów.

Konkludując, w niniejszej sprawie prawidłowo stwierdzono, że powód dopuścił się praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zaistniały przeto przesłanki do nałożenia kary pieniężnej o których mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy. Wysokość nałożonej kary w związku z tym nie budzi wątpliwości Sądu, gdyż kara w wysokości 0,05 % przychodu jest adekwatna do zakresu i stopnia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów oraz stanowi na tyle odczuwalną dolegliwość, że spełni funkcję prewencji szczególnej w odniesieniu do powoda jak też jest wystarczającą przestrożą dla innych przedsiębiorców przed naruszaniem zbiorowych interesów konsumentów. Przy tym kara ta nie jest wygórowana. Nominalna wysokość kary jest natomiast ściśle uzależniona od rozmiarów i zakresu działalności gospodarczej prowadzonej przez powoda. Należy mieć także na względzie fakt, że kara w orzeczonej wysokości nie stanowi zagrożenia dla dalszego funkcjonowania powoda na rynku.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. do kosztów tych zaliczono koszty zastępstwa procesowego w wysokości 360 zł określonej w § 14 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.).

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka